

“Estem ben segurs de tot el que hem escrit”

En quinze anys de recerca han publicat quatre llibres i un bon grapat d'articles
Han configurat els plànols de Llagostera dels segles XVI, XVII i XVIII i la pràctica totalitat del traçat de la muralla

Josep Cantó -esquerra- i Antoni Mascort, amb el plànol de les muralles de Llagostera que ha dibuixat Faustí Lloveras. Foto: LLUÍS SERRAT.

Josep Cantó i Antoni Mascort formen un equip de llarg recorregut. Van fer amistat treballant a la fàbrica de suro de can Roqueta, i el 1955 van ser els principals impulsors de l'Agrupació Filatèlica i Numismàtica, d'on van sorgir un grapat d'iniciatives –exposicions, Cor de Caramelles, escacs, Centre d'Estudis, secció juvenil... i la més transcendent, la revista Lacustaria, publicada des del 1961 fins al 1967, quan la llei de premsa de Manuel Fraga va comportar-ne el tancament.

Quan el 1995 l'Antoni es va jubilar, es van retrobar i van començar la seva investigació històrica dels últims segles a Llagostera. Han publicat quatre llibres, i en tenen un de pendent sobre Can Caciques, on s'aixecava la torre Gemma de la muralla. El 31 de

maig Can Caciques s'inaugura com el Centre d'Interpretació de Llagostera.

Els llibres que fins ara han publicat són: Les muralles de Llagostera(1999).Episodis de la història de Llagostera. Segles XVI-XVII (2003) (Col·lecció Beca Esteve Fa), Episodis de la història de Llagostera. Segles XVIII (2006) i L'Agrupació Filatèlica i Numismàtica (1955-1972). Memòries d'uns anys intensos (2010). A més dels llibres, també han publicat una llarga sèrie d'articles a les publicacions locals Butlletí de Llagostera i La Rusca.

Que us va portar a fer recerca històrica a partir de l'any 1995?Antoni Mascort: Jo m'acabava de jubilar i feia l'arbre genealògic de la família, i ens vam trobar a la plaça de l'Ajuntament. Vam parlar i va sortir el tema de les muralles, que en el seu dia l'Esteve Fa ja havia començat a tractar. Vaig demanar al notari que aleshores venia a Llagostera on podia trobar informació i vam començar anant a l'Arxiu Històric de Girona. I ens vam començar a engrescar.Però per on va començar, què va ser primer?AM: Vam parlar amb el director de l'Arxiu, l'historiador i advocat Pep Matas, que ens va guiar a remenar papers. I vam començar a recopilar dades i fer fitxes a partir de les compres i vendes de propietaris que trobàvem i que citaven la muralla. Vam estar tres anys anant a Girona, i també a Santa Coloma de Farners i a altres llocs.Ja us hi entenieu, amb el llatí?Josep Cantó: Vam anar a fer uns cursos de paleologia i llatí amb mossèn Gabriel Roura (1932-2008. Canonge arxiver del Capítol de la Catedral).Bàsicament, tota la informació sortia de l'Arxiu Històric?AM: No, també de la Parròquia, tot i que els llibres de la Parròquia han passat al Bisbat. També a l'Arxiu Municipal de Llagostera, a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, a l'Arxiu Diocesà de Girona, o al de la Corona d'Aragó de Barcelona, on vam trobar referències del Mas Gascons del segle XIII.Que us va fer decidir per la muralla i no una altra cosa?JC: Vam trobar moltes afrontacions amb la muralla i és el que vam triar anar a buscar. Perquè tothom deia coses i ningú no en sabia res en concret. Per exemple, que a Can Caciques hi havia un pas pels cavalls que anaven a l'església. I vam decidir buscar-la i anar lligant propietats; l'únic que ens va quedar un xic pendent és el carrer Santa Anna, però les cases que hi ha ja ho marquen com a can Verdaguer.AM:I també a la casa següent de Can Sàbat o can Fonalleras, abans del carreró que va a la plaça de la Llibertat.Com fèieu la investigació envoltats de documents notarians, capbreus, papers en llatí...?JC: Havíem fet els cursos i anàvem tirant. I quan hi havia una traducció

diffícil la donàvem a fer a gent com en mossèn Gabriel Roura. Al mateix temps trobàvem altres coses i ho anàvem anotant tot. AM: Un document parlava de l'era del castell i nosaltres de cap manera ho enteníem, i mossèn Roura ens ho va aclarir ràpidament. Estava just entre la plaça de la Llibertat i l'actual rectoria. Inicialment què buscàveu? JC: Nosaltres volíem fer totes les estances del Castell i ja havíem trobat el celler, però ho vam deixar córrer. AM: I el colomar del baró... tot i que no queda ben clar on era. A més d'en Pep Matas i d'en Gabriel Roura, us hi van ajudar altres especialistes? AM: També vam consultar l'historiador Joan Badia Homs, de Palafrugell. JC: I van venir tècnics de la Generalitat per mirar una pica que vam trobar mig enterrada al jardí d'una casa del carrer Hospital. Fent obres l'havien tret d'una paret de l'habitatge. I ens va portar a pensar que l'església vella havia de ser prop del carrer Hospital, en les terres del Mas Collell que arribaven fins als terrenys d'en Nicolau, que va donar nom a una torre del carrer Sant Pere. AM: Els tècnics van dir que la pica podia ser del segle XV o XVI. L'hospital s'hauria fundat el 1418, molt abans d'en Josep Baulida, per tant (un capellà del s. XVIII que figura com a fundador de l'actual hospital). JC: Nosaltres ho lliguem amb Can Caciques perquè aquella llinda podia ser treta de Can Collell o de l'antic hospital. Aquest i altres temes sobre la casa estan explicats en un treball que vam fer perquè és publicat en el format de la Crònica però que no ha vist la llum. Aquestes aportacions que heu fet per resseguir la muralla, i els llibres que heu publicat, a banda de la satisfacció personal, què més us han comportat. Se us ha reconegut prou? JC: Per mi aquests llibres que hem fet són un tresor, i la nostra satisfacció més grossa és haver-los vist publicats. AM: Els historiadors ens han felicitat i els que no ho són, també. Nosaltres, més que historiadors, som investigadors. I pel que fa a la gent, n'hi ha que ho agraeixen i n'hi ha que ho poden criticar. Com tot, vaja. Vosaltres heu realitzat un treball d'historiador que no estava fet, que ningú havia afrontat. AM: Hi ha moltes hores buscant les relacions entre les finques. Els que vinguin darrere, ja trobaran la feina feta. JC: Si un investigador vol fer-ho bé, haurà de seguir els documents que hi ha als arxius. Entenc que potser no se'n refiarà i farà la seva investigació. Davant les dificultats tècniques amb documents antics, com ho resolíeu? JC: El llibre l'hauríem pogut fer més gruixut amb coses que no sabíem segur si eren veritat o mentida, i com que ens feia por fallar no ho publicàvem. Però del que s'ha publicat ja pot venir qualsevol historiador a comprovar-ho que n'estem ben segurs, de tot el que hem escrit. També hi ha gent que ens ha dit qui érem nosaltres per publicar, i després ens va felicitar. De les coses que heu trobat, quines us ha sorprès més? AM: Una de les més reconegudes és el paviment que començava a Can Roura i pujava fins al cementiri de l'església. A sota, hi havia la carnisseria del poble, al peu de l'escala actual, si fa o no fa. Del paviment, no se n'havia sentit a parlar. També vam trobar dues clavegueres a plaça Dalt que encara funcionen. I que el primer hospital és del 1418, i estava situat entre el carrer actual i el de la Costa. Se'ns ha discutit si és el primer o no, perquè ens deien que havia de ser dins les muralles. En canvi, en Matas, ens va dir que els feien prop de la carretera. Més tard, l'hospital va ser a dins de la muralla, al carrer Sant Pere. I com va arribar, la decadència de la muralla? JC: Al segle XVII el baró es venia les pedres de les muralles i de les torres, com la d'en Saura. Per tant, les pedres es traslladaven d'un costat a l'altre. Era normal que haguessin agafat la llinda d'un altre lloc (sobre can Caciques). AM: El 1629 el ferrer Barceló va pagar 8 lliures de Barcelona per les pedres de la torre Saura. Us en falta algun, de llibre, per fer? JC: Sí, el del segle XIX. Jo ja estava fotut, per transitar gaire. Que treballi l'Antoni i en Josep li doni el vistiplau! AM: També començo a estar fotut! JC: Per altra part, estic molt content que haguem publicat el llibre de l'Agrupació Filatèlica i Numismàtica. Parlem-ne. Com és que us trobeu l'any 1955? L'Antoni tenia 20 anys i en Josep ja anava cap a la trentena. JC: Treballàvem tots dos a can Raül (Roqueta) i ens trobàvem i xerràvem pel camí de la fàbrica. Fins que un dia em va dir: "tinc unes monedes i m'has de dir d'on són." Jo també col·leccionava segells i m'havia trobat amb els problemes que no sabia com s'havien de classificar. Els veterans no m'havien ajudat perquè quan els vaig demanar que m'ensenyessin, em van dir: "ui, ui... es necessita molta experiència i és molt difícil!" i no vaig resoldre res. Fins que algú em va recomanar que comprés un catàleg. Va ser com el manà, i així va sorgir la idea de formar una agrupació filatèlica i d'ensenyar els que no en sabien. I en vam anar parlant i vam comentar-ho a l'Enric Montiel i en Raül Roqueta (fill dels amos), que també treballaven a la fàbrica, i vam decidir fer la primera reunió. Vam formar la junta i, de mica en mica, crear el grup. AM: Veus jo ja no me'n recordava, de com havia anat! Amb l'excusa de la filatèlica i la numismàtica va ser una entitat molt dinàmica. JC: Hi havia uns quants elements que teníem ganes de fer moltes coses. Fèiem intercanvis de segells i en vam anar aprenent. I quan vam ser prou gent vam fer eleccions. Expliqueu-nos quines activitats dúieu a terme? AM: Caramelles, escacs,

conferències... Vam organitzar el concurs sardanistic amb la Colla Flors Boscanes, l'any 1962. Vam fer tretze exposicions de filatèlia i numismàtica per la festa (1958-1970). Vam editar tretze programes de la festa major (del 1959-1971, l'entitat que n'hem fet més). Els 24 números del Lacustaria. Després d'un intent fallit amb un número 0, l'octubre del 1961 va sortir el primer número. JC: L'objectiu el vam deixar escrit: "Vol ser un recull de la petita història dels fets del poble i motivar la iniciativa literària de la gent i deixar constància de l'època que es vivia." Si podíem sortir era gràcies al fet que periodistes com Francisco, Moré i Víctor Gay figuraven a la direcció. Per llei, només una tercera part dels articles podien ser en català. Voldria destacar que totes les capçaleres del Lacustaria eren de l'Enric Montiel. El Centre d'Estudis de Llagostera, una entitat molt activa en el camp de l'arqueologia durant un curt període de temps, es va fundar dins l'Agrupació. JC: Nosaltres els aixoplugàvem i ells figuraven com a socis i era una secció més de la societat. També va començar a fer les exposicions de pintors locals per la festa major? JC: Sí, va ser a iniciativa de l'amic Josep Calvet. De coses en vam arribar a fer moltes, com ara un mata-segells especial per donar a conèixer Llagostera. Els segells també servien per ensenyar geografia del món. Teníem un himne amb lletra de Calvet i música de Martí Lloset. És curiós que en aquells anys 50 i 60 aconseguíssiu fer un cicle de conferències. AM: Les xerrades les fèiem nosaltres mateixos, a partir de les pròpies aficions. En van fer els socis: Joaquim Gelabertó, Joan Capdevila, Narcís Vert, Enric Montiel, Robert Rodríguez, Pere Sais, Joan Llenas, Francesc Cabarrocas, Josep Mayol, Joan Soler, Jordi Joan, Joan Casas, Josep Calvet, Martí Lloset, Josep Noguera, Cantó i Mascort. Què va passar amb la fallida Fira de Mostres Local? AM: El 1971 vam proposar que en comptes de l'exposició tradicional de segells féssim una Fira de Mostres local i va ser un fracàs, i un dels detonants que pleguéssim. (Cal deixar constància com un fet extraordinari que en aquells anys a Llagostera s'elaboraven: agulles industrials, televisions i ràdios, baldufes per pescar, sabons i detergents, faixes, claus, serres, cadires, cistells, gasoses i sifons, fanals de forja i estris de ferro forjat, taps de suro, aglomerats, joguines, depuradors de piscines, recuits, plàstics...) Ens trobem, doncs, que després d'uns anys molt intensos, el 1971 es va desfer tot? JC: Ja uns anys abans estàvem en part cansats, i quan el 1967 va sortir la llei de premsa de Manuel Fraga ens va acabar de matar amb la por a les multes. Qui és que podia pagar 25.000 pessetes de l'època d'una multa? AM: Vam aguantar uns quants anys més, però va anar morint a poc a poc. JC: També s'ha de dir que va haver-hi molta influència de la televisió, amb programes que triomfaven com Ironside i sempre érem els mateixos. Cantó i Mascort tenen un altre treball que lliuraran a l'Arxiu Municipal. És un volum, elaborat artesanalment, de 600 fitxes de Llagostera del segle XVI al XIX, i 5 del XIV, que fan referència a cases, patis, terrenys i d'altres en què figuren les afrontacions de les propietats.

Publicat a:

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/744206-estem-ben-segurs-de-tot-el-que-hem-escrit.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mecultura&utm_source=rss&utm_medium=mecultura&utm_campaign=rss